

Terugkoppeling moties

Congres 110

The logo for the Dutch political party D66, consisting of a green square with the white text 'D66' inside.

D66

PM 110.02 Politieke Motie

Titel motie: **Afwijken van advies van Rijn**

Indiener: Jasper Aalbers e.a.

Woordvoerder: Jasper Aalbers

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- een commissie onder leiding van Martin van Rijn de minister van Onderwijs heeft geadviseerd over aanpassingen in de bekostiging van het hoger en wetenschappelijk onderwijs;
- de adviezen van de commissie gericht zijn op het wegnemen van ongezonde concurrentieprikkels in het stelsel;
- de adviezen van deze commissie, indien overgenomen, leiden tot een herverdeling van middelen tussen universiteiten;
- deze herverdeling gunstig uitpakt voor technische universiteiten, en nadelig voor instellingen met een breed aanbod van alfa, gamma en medische studies;
- de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) en WOinActie zich uit hebben gesproken tegen deze herverdeling;
- de minister het advies van Van Rijn grotendeels heeft overgenomen en in het najaar met de Tweede Kamer zal bespreken (heeft besproken);

overwegende dat:

- de inzet van 'Van Rijn' om ongezonde concurrentieprikkels weg te nemen waardevol is;
- de herverdeling die volgt uit de uitwerking van dit advies op veel weerstand stuit;
- de versterking van het beta-onderwijs niet ten koste mag gaan van de kwaliteit van het medisch, alfa en gammaonderwijs;
- de Nederlandse kenniseconomie gebaat is bij sterk, divers en interdisciplinair onderzoek en onderwijs;
- het verkiezingsprogramma van D66 de intrinsieke waarde van toegepast en fundamenteel onderwijs benadrukt;
- en dat schuiven met geld niet hetzelfde is als investeren in onderzoek en onderwijs;

verzoekt de Tweede Kamerfractie en de Eerste Kamerfractie:

- zich sterk te maken voor het wegnemen van de negatieve herverdeeleffecten die volgen uit de uitvoering van het advies van de commissie Van Rijn;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

De Tweede Kamerfractie heeft zich ingespannen om de onderwijsbekostiging structureel fors te verhogen vanwege de hogere aantallen leerlingen en studenten in de prognoses. Dat heeft bij Voorjaarsnota tot circa € 450 miljoen extra budget voor het hele onderwijs geleid. Er was zodoende geen extra budget beschikbaar om nu al de negatieve herverdeeleffecten met extra budget weg te nemen.

De negatieve herverdeeleffecten die volgen uit de uitvoering van het advies van de commissie Van Rijn vinden pas vanaf 2021 plaats. De Tweede Kamerfractie heeft op diverse momenten in de Kamer benadrukt dat versterking van bepaalde sectoren niet ten koste mag gaan van anderen. Door de motie Van Meenen (Kamerstuk 31288-757) heeft de Tweede Kamerfractie binnen het sectorplan bètatechniek budget naar de algemene universiteiten verschoven. Zo is met bestaand budget de herverdelingseffecten verkleind.

PM 110.03 Politieke Motie

Titel motie: **Emancipatiebeleid moet mannen niet uitsluiten**

Indiener: AAV Enschede

Woordvoerder: Edina Bavcic

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- emancipatiebeleid voor mannen in het partijprogramma van D66 ontbreekt;
- uit onderzoek "Naleving van contact-omgangsafspraken na scheiding: een rechtsvergelijkend en sociaalwetenschappelijk perspectief" uitgevoerd in opdracht van het WODC (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum), ministerie van Justitie en Veiligheid, blijkt dat vaders in Nederland structureel benadeeld worden ten opzichte van moeders bij voogdij en toegang tot hun kinderen;

overwegende dat:

- wederzijds gericht emancipatiebeleid het uitgangspunt zou moeten zijn;
- mannen ook te maken hebben met beeldvorming over typische rolpatronen en verwachtingen;
- er een vooroordeel is dat mannen minder goed kunnen zorgen voor kinderen dan vrouwen;
- emancipatiebeleid voor mannen niet "tegen vrouwen is" maar bijdraagt aan een wederzijds gericht emancipatiebeleid;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- om meer aandacht te schenken aan de emancipatie van mannen, met name rond de voogdij bij echtscheiding, maar ook bij andere kwesties;
- om in de toekomst te streven naar een eerlijkere verdeling van de voogdij en andere kwesties waar mannen specifiek mee te maken hebben;
- hiermee wederzijds gericht emancipatiebeleid als uitgangspunt te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

Als D66 staan we voor de emancipatie van het individu. Dat betekent dat we ons sterk maken voor gelijke kansen en behandeling voor ieder persoon.

Specifiek voor mannen zijn de uitbreiding van het ouderschapsverlof (zie ook het concept-verkiezingsprogramma) en het wetsvoorstel Erkenning en Gezag actueel. Deze initiatiefwet van D66 en VVD beoogt dat de ouder die een kind erkent, ook van rechtswege het ouderlijk gezag krijgt. De Tweede Kamerfractie ziet deze als een aanmoediging om in deze lijn door te gaan en staat zeker open voor verdere ideeën vanuit de indieners.

PM 110.07 Politieke Motie

Titel motie: **Sociaal leenstelsel aan verbetering toe**

Indiener: AAV DeBaronie

Woordvoerder: Patrick Smans

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- de landelijke fractie pas een plan “Voor een schuldenvrije toekomst” heeft aangekondigd, met daarin de component ‘Het voorkomen van schulden’;
- het sociaal leenstelsel onder druk staat;
- juist kansarmere jongeren meer risico lopen een flinke schuld aan te moeten gaan om te kunnen studeren;

overwegende dat:

- schulden een gevaar zijn voor het welzijn, voor de gezondheid en voor de mogelijkheden om mee te doen in de samenleving;
- er systemen denkbaar zijn die meer dan het huidige sociaal leenstelsel als stimulans kunnen werken voor jongeren om te gaan studeren en daarmee verdere kansengelijkheid bevorderen;
- we juist jonge mensen willen stimuleren zichzelf richting de toekomst maximaal te ontwikkelen;
- het oude studiefinancieringssysteem met basis- en aanvullende beurs ook niet de gewenste oplossing is;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om uit te spreken dat het huidige sociaal leenstelsel aan verbetering toe is;
- te komen met een voorstel voor een aangepast systeem van studiefinanciering;
- daarbij ook de Jonge Democraten te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

Jan Paternotte heeft op 3 juli het voorstel voor de nieuwe studiebeurs gepresenteerd. Het voorstel is tot stand gekomen na gesprekken met studenten en de Jonge Democraten. Bijvoorbeeld door actieve deelname aan de discussieavond die de werkgroep onderwijs van de JD in Nijmegen heeft georganiseerd. De nieuwe studiebeurs borduurt voort op het voorstel om de toeslagen te hervormen. Het ondervangt de knelpunten die uit de evaluatie van het huidige stelsel naar voren komen. Zo stappen we bijvoorbeeld af van de ‘prestatie-eisen’.

PM 110.09 Politieke motie

Titel motie: **Aanpakken woningtekort**

Indiener: AAVArnhem

Woordvoerder: Marian Louppen

De algemene ledenvergadering van D66, bijeen op 9 november 2019 in Breda,

overwegende dat:

- het tekort aan betaalbare woningen de laatste jaren sterk is toegenomen en dat het aanpakken daarvan volgens het kabinet nu een hoge prioriteit krijgt;
- woningcorporaties jaarlijks 1,7 miljard 'verhuurderheffing' moeten afdragen aan het rijk en daarnaast, a.g.v. een EU richtlijn, nog eens 0,7 miljard extra aan belastingen; bedragen die de komende jaren verderoplopen;
- corporaties door de jaarlijkse afdracht van (dit jaar) in totaal 2,4 miljard, worden belemmerd in hun maatschappelijke taak: het zorgen voor een toereikend woningaanbod en eveneens onvoldoende toekomen aan verduurzaming van woningen;
- onafhankelijk onderzoek (COELO) heeft uitgewezen dat de verhuurderheffing, naast de directe negatieve gevolgen voor de woningvoorraad, ook maatschappelijk en economisch nadelige gevolgen heeft, en dat onafhankelijk deskundigen pleiten voor een substantiële vermindering van de verhuurderheffing;
- het kabinet thans de heffingen op corporaties van in totaal 2,4 miljard per jaar met 100 miljoen verlaagt, maar dat als gevolg van eveneens voorziene verhogingen de totale afdracht van corporaties in 2021 desondanks nog stijgt;

constaterende dat:

- het woningtekort en de verduurzaming op deze wijze onvoldoende worden aangepakt;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich maximaal in te spannen om de verhuurdersheffing substantieel verder te verlagen in overeenstemming met de hoge prioriteit die het kabinet toekent aan het woningtekort en aan de verduurzaming van woningen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

- Het kabinet werkt hard aan het terugdringen van het woningtekort. Met de Nationale Woonagenda is de doelstelling geformuleerd om 75.000 woningen per jaar te realiseren. Ook worden er met de meest krappe regio's Woondeals gesloten
- Woningcorporaties zijn belangrijke partner om tot betaalbare en duurzame woningen te komen
- Woningcorporaties hebben een heffingsvermindering gekregen van € 1 miljard bij Prinsjesdag 2019. Deze is uiteindelijk voor €1,7 miljard ingetekend en er wordt dus ook €1,7 miljard uitgekeerd. In totaal is er voor de bouw van 115.000 nieuwe woningen aan heffingskorting verstrekt.
- Ook deze Prinsjesdag zijn er enkele kortingen op de heffing gerealiseerd. Zo komt er een structurele korting van €138 miljoen per jaar en wordt de Regeling Vermindering Verhuurderheffing verlengd: er komt hierdoor €150 miljoen beschikbaar voor verduurzaming van sociale huurwoningen door corporaties
- In het conceptverkiezingsprogramma staat een verdere inperking van de verhuurderheffing: de helft van de heffing wordt ingezet om met een fonds corporaties te stimuleren woningen te bouwen en verduurzamen
- Naast de heffingsverminderingen krijgen corporaties met de vergroting van de vrije toewijzingsruimte en het (tijdelijk) buiten werking stellen van de marktverkenning meer mogelijkheden om ook woningen in het middensegment aan te bieden.

PM 110.11 Politieke Motie

Titel motie: **Een dienende overheid voor de digitale kloof**

Indiener: AAV DeBaronie
Woordvoerder: Mariëtta Buitenhuis

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- de regering communicatie via post stap voor stap wil afbouwen;
- deze dienstverlening voortaan zoveel mogelijk via digitale kanalen wil delen;
- digitale bekendmaking van overheidsbesluiten de hoofdregel is geworden;
- het 15-20% van de Nederlandse bevolking door onvoldoende digitale vaardigheden niet lukt om zaken met de overheid te regelen;
- de Afdeling Advisering van de Raad van State recent een advies heeft gepubliceerd. Zij vindt dat de overheid onvoldoende stilstaat bij de gevolgen van de digitalisering en de verhouding tussen overheid en burger;
- ook de Nationale Ombudsman heeft opgeroepen burgers centraal te stellen, 'Juist als het gaat om digitalisering van je dienstverlening';

overwegende dat:

- digitalisering de samenleving veel voordelen en kansen biedt;
- de burger niet de dupe mag worden van de nadelige gevolgen van de digitalisering door de overheid;
- het in de samenleving waarin van iedereen verwacht wordt mee te doen, van belang is iedereen de mogelijkheid heeft om van overheidsbesluiten op de hoogte te zijn;

verzoekt de Eerste Kamerfractie en de Tweede Kamerfractie:

- zich in te zetten dat ervoor iedereen een mogelijkheid beschikbaar blijft om, al dan niet digitaal, van berichtgeving van de overheid op de hoogte te blijven;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

Na de motie-Verhoeven (Kamerstuk 35 000 VII nr. 24) met het verzoek tot bij het vormgeven van de digitale overheid de uitgangspunten menselijkheid, transparantie, deskundigheid, lenigheid en gegevensbescherming centraal te stellen heeft de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken aangegeven onder meer de principes (digitale) inclusie, transparantie en toegankelijkheid als een rode draad genomen voor de NL DIGIbeter agenda.

In het concept verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 is ook opgenomen: "De overheid zorgt dat mensen die moeite hebben met digitaal contact, altijd bij een fysiek servicepunt terecht kunnen of thuis hulp krijgen." (Hoofdstuk 25: Vrij zijn in de digitale wereld)

PM 110.14 Politieke motie

Titel motie: **Stemmen vanuit het buitenland voor de aankomende Tweede Kamerverkiezingen**

Indiener: AAV Verenigde Staten

Woordvoerder: Eelco Keij

Het D66 Congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- ten enenmale is gebleken dat stemmen vanuit het buitenland vaak niet lukt, met name door trage en onbetrouwbare posterijen in verschillende landen;
- de Stemmen Tracker van de Stichting Nederlanders Buiten Nederland (SNBN) dit probleem onlangs opnieuw heeft aangetoond ten tijde van de recente verkiezingen voor het Europees Parlement;

overwegende dat:

- tot op heden geen wetsvoorstel gelanceerd is dat voorziet in een voldoende en adequate digitalisering van het stemproces voor Nederlanders die buiten Nederland wonen;
- het de vraag is of er voldoende tijd is tot de aankomende Tweede Kamerverkiezingen om een wetsvoorstel van die strekking aan te nemen;
- kiezers in het buitenland nu gedwongen worden weken van tevoren hun stem uit te brengen (mits mogelijk);
- het speelveld rondom verkiezingen totaal veranderd is in de afgelopen jaren, aangezien er een versplintering in het politieke landschap heeft opgetreden, er veel meer zwevende kiezers zijn dan voorheen en politieke partijen zich pas in de laatste dagen voor de stembusgang echt bloot geven;
- kiezers in het buitenland hierdoor op basis van onvolledige en soms achterhaalde informatie een stemkeuze moet bepalen en dit een verkapt vorm van stemdiscriminatie is;
- stemmen per volmacht vanuit het buitenland een deel van de lokale posterijen omzeilt en als extra voordeel heeft dat men op de dag van stembusgang gewoon kan stemmen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om de introductie van in ieder geval het digitale briefstembewijs (en niet bijvoorbeeld enkel het vervangende briefstembewijs) zo snel mogelijk te regelen, en in afwachting daarvan een bewustwordingscampagne op te zetten om kiezers in het buitenland te wijzen op de mogelijkheid van stemmen middels volmacht;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

- De Tweede Kamerfractie heeft zich op verschillende manieren ingespannen om dit reeds voor de komende verkiezingen te regelen. Dit heeft helaas nog niet tot voldoende resultaat geleid. De fractie blijft zich hiervoor inspannen.

PM 110.15 Politieke Motie

Titel motie: **Kiezerspassen landelijk stemmen**

Indiener: AAV GelderseVallei

Woordvoerder: Hendri Nortier

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- het op dit moment niet mogelijk is zonder het aanvragen van een kiezerspas bij je gemeente in heel Nederland te kunnen stemmen voor de landelijke en Europese verkiezingen;

overwegende dat:

- het huidige systeem een belemmering is van het democratische recht dat iedere Nederlander heeft. Er zouden in een perfecte democratie geen belemmeringen moeten zijn om te gaan stemmen of dat er een aanvraag ingediend moet worden om dit te wijzigen;
- het huidige systeem niet ten goede komt van de opkomst en het democratische proces.
- iedereen zou automatisch een kiezerspas moeten krijgen zodat zij overal in Nederland mogen en kunnen stemmen;
- invoering van het kunnen stemmen in heel Nederland het stemmen voor landelijke en Europese verkiezingen bevordert;.

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- aan te dringen op onderzoek naar de haalbaarheid om bij landelijke en Europese verkiezingen overal in Nederland te kunnen stemmen zonder dat een voorafgaande aanvraag daartoe bij de gemeente nodig is;
- op basis van de uitkomsten van dat onderzoek verdere stappen te formuleren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

De Tweede Kamerfractie heeft op 3 december 2019 een motie ingediend om de mogelijkheid hiervan te onderzoeken. Deze motie is helaas verworpen.

PM 110.16 Politieke Motie

Titel motie: **AIVD en MIVD voldoen aan de Wiv**

Indiener: AAV GelderseVallei

Woordvoerder: Frank van 'tEnde

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- de Wiv in werking is getreden en nageleefd dient te worden;
- de CTIVD afgelopen september aangaf te gaan onderzoeken hoe AIVD en MIVD bulkdatasets vergaren. Dit bericht kwam bovenop een eerdere mededeling van de CTIVD waarin aangegeven werd dat AIVD en MIVD 'nog veel werk moeten verzetten' om te voldoen aan de Wiv wetgeving;

overwegende dat:

- de berichtgeving over de naleving van de Wiv niet gerust weet te stellen en te denken geeft of de handhaving en toetsing van de Wiv echt deugdelijk en streng genoeg zijn;
- de toezichthouder CTIVD, op dit moment, niet duidelijk lijkt te weten hoe data verkregen wordt;
- elke Nederlander recht heeft op een goede beveiliging van haar privacy;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de minister op te roepen tot een kraakheldere toetsing en een strenge handhaving van de Wiv;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

Mede op basis van rapport 53 van de CTIVD over het gebruik van onbekende kwetsbaarheden voor hackmogelijkheden is momenteel de Initiatiefwet van het lid Verhoeven over 'zero-days' in behandeling in de Tweede Kamer. Over deze wet zal begin oktober worden gestemd in de Tweede Kamer.

Ook is op 3 juni 2020 de wijziging van de Wet Inlichtingen- en Veiligheidsdienst behandeld in de Tweede Kamer. Hierbij zijn de laatste toezeggingen van de minister BZK die langskwamen in voorgaande debatten over de wet inlichtingen- en veiligheidsdiensten vastgelegd in een wetswijziging. Hier is ook expliciet door het lid Verhoeven gewezen op de noodzaak om nauw te blijven samenwerken met de toezichthouders en dat dit voor de Kamer een focus moet blijven in de komende debatten en overleggen over de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Ook is de evaluatie van de Wiv verkort naar 2 jaar na inwerkingtreding van de wet. De uitkomsten hadden al gepubliceerd moeten zijn, maar zullen door Corona eind dit jaar komen.

PM 110.18 Politieke Motie

Titel motie: **Privacy waarborging**

Indiener: AAV GelderseVallei

Woordvoerder: Randy Snellenburg

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- sinds 25 mei 2018 de AVG van toepassing is en privacy waarborgt;
- privacy een grondrecht is en verankerd is in artikel 10 van de grondwet;
- het kabinet in de klimaatwet voorsorteert op een kilometerheffing op het wegennet.

overwegende dat:

- ondanks dat er diverse manieren ter sprake zijn gekomen van kilometerbeprijzing, privacy een onderbelichte kant blijft.
- privacy een groot goed is voor onszelf en onze medeburgers, en dit moet in een mogelijk kilometerheffing systeem goed gewaarborgd worden;
- er in een mogelijke kilometerbeprijzingsysteem privacy een te kleine rol gaat spelen;
- privacy niet kan bestaan zonder vrijheid om te reizen zonder gevolgd te worden;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- een kilometerbeprijzingsysteem te bepleiten waarbij privacy gerespecteerd wordt; en gaat over tot de orde van de dag.

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

D66 staat voor de bescherming van onze privacy, de overheid mag niet onnodig toegang krijgen tot persoonsgegevens. Het kabinet werkt op dit moment (mede in opdracht van D66) drie varianten van betalen naar gebruik uit. Dit is afgesproken in het Klimaatakkoord. In de Kamerbrief bij het Klimaatakkoord is bij het vormgeven van de varianten het volgende meegegeven: *privacy is nadrukkelijk een aandachtspunt dat zoveel mogelijk gewaarborgd blijft*. Daar houdt D66 het kabinet aan.

PM 110.22 Politieke motie

Titel motie: **Reactivering vliegbasis De Peel**

Indiener: Thema-afdeling Duurzaam
Woordvoerder: Luit Buurma

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat

- defensie een concept Nota Reikwijdte en detailniveau (cNRD) over de te reactiveren Vliegbasis de Peel ter visie heeft gelegd en daarop zienswijzen heeft ontvangen (termijn nu gesloten);
- het plan is om de nu slapende luchthaven te renoveren met de bedoeling om te fungeren als reserve- en oefenlocatie voor ondermeer de JSF;
- het totaal aantal straaljagers in Nederland gedurende de afgelopen drie decennia drastisch is gedaald;
- er sprake is van integratie van militaire en civiele luchtverkeersleiding en herziening van de indeling van het luchtruim waardoor bestaande civiele en militaire vliegvelden meer capaciteit krijgen;
- de Vliegbasis De Peel omringd is door Natura 2000 gebied;
- er in de cNRD nog geen sprake is van een gedegen ADC toets,

overwegende dat

- de recente discussie over het Programma Aanpak Stikstof (PAS - Commissie Remkes) geen rol heeft gespeeld in de achterliggende beraadslagingen;
- juist van het Rijk een voorbeeldwerking moet uitgaan wat betreft de ontwikkeling van een nieuw PAS beleid gericht op herstel van de balans tussen grijs en groen milieubeleid;
- het militaire karakter van deze innovaties een internationale context behoeft;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- voor de reactivering van de Vliegbasis De Peel een (Plan)MER af te dwingen waarin de ADC toets en eventuele saldering centraal worden gesteld;
- dat daarbij de componenten A en D (zijn er Alternatieven en is er sprake van een Dwingend belang) nadrukkelijk worden gekoppeld aan de vraag hoe de eventuele Compensatievorm wordt gegeven;
- meer in het algemeen beleid te ontwikkelen gericht op een eerlijke balans tussen korte termijn (vlieg)veiligheid en langere termijn natuurherstel.

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

De Tweede Kamerfractie benadrukt bij alle debatten over het vastgoed van defensie steevast dat dit op een duurzame manier wordt gedaan. Dit geldt ook bij reactivering van een vliegbasis. Wat de luchtruimherziening betreft, deze is nog niet voltooid.

Ook is de Tweede Kamerfractie altijd scherp op duurzaamheid in de commissie I&W, en laat geen kans voorbij gaan om het Nederlandse luchtruim te verduurzamen. De MER en ADC-toets zijn deel van de luchtruimherziening, deze is door de stikstofproblematiek uitgesteld, de woordvoerder Luchtvaart zal bij de bespreking van dit onderwerp toezien op de invulling van MER en ADC-toets.

PM 110.25 Politieke Motie

Titel motie: **Wapens en principes**

Indiener: AAVArnhem

Woordvoerder: Marian Louppen

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- D66 in haar wapennota 'Wapens en principes' meldt dat wapendeals regelmatig op gespannen voet staan met veiligheidsbelangen en mensenrechten en dat wapens die Nederland exporteert niet mogen worden gebruikt voor onderdrukking van de lokale bevolking, het aanwakkeren van regionaal conflict of via via in handen mogen vallen van kwaadwillenden;
- Amnesty International onlangs rapporteerde dat (o.m.) Europese wapenbedrijven een 'verontrustende onverschilligheid' aan de dag leggen voor de impact van hun producten op de mensenrechten en zich te weinig inspanssen om te voorkomen dat hun wapens worden gebruikt bij mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden;
- daarnaast politici uit democratische landen zich veelal op economische gronden laten beïnvloeden door lobbyisten van grote bedrijven om de EUGS (Europees Gemeenschappelijk Standpunt inzake Wapenexport) regels ruim te interpreteren en wapenexport toe te staan naar landen die zich overduidelijk niet aan de EUGS criteria resp. de internationale afspraken en verdragen houden;
- ook de milieuaspecten van de wapenproductie meer aandacht behoeven;

overwegende dat:

- nu de defensie-uitgaven stijgen, aandacht voor de gesignaleerde problemen met betrekking tot onethisch wapengebruik meer dan ooit nodig is;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om het in de Wapennota neergelegde beleid met grote urgentie uit te voeren;
- om in het wapenexportdossier aan te dringen op de mensenrechtennormen toets en het internationale humanitaire recht;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

De motie Van Ojik/Sjoerdsma (Kamerstuk 35 207, nr. 27) over een vergunningsplicht voor de export van surveillance technologie in Europees verband is aangenomen. In de eerste onderhandelingen tussen de Raad, Commissie en Europees Parlement is het vervolgens Nederland niet gelukt om surveillance technologie op te laten nemen in de vernieuwing van de dual-useverordening. Wel heeft de minister toegezegd dat Nederland zich blijft inzetten voor het opnemen van cybersurveillancetechnologie in relatie tot mensenrechtenschendingen in de dual-useverordening.

Het eerstvolgende debat (AO) over Wapenexport in zal in oktober 2020 plaatsvinden. Daar zal D66 o.a. pleiten voor Nederlandse inzet voor een onafhankelijk advies van een wapenexportautoriteit voor lidstaten, zodat andere lidstaten de 8 criteria voor wapenexport, waaronder de mensenrechtennormen, in gelijke mate nauw interpreteren als Nederland.

PM 110.29 Politieke motie

Titel motie: **Niet verzaken openstellen dubbele nationaliteit**

Indiener: AAV Verenigde Staten

Woordvoerder: Eelco Keij

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- het compromis zoals besloten in het Regeerakkoord, deels bestaande uit een voorzichtige opening van de mogelijkheid tot dubbele (meervoudige) nationaliteit voor Nederlanders in het buitenland, een dode letter dreigt te worden nu de rechtszaak Tjebbes aan dit compromis morrelt;

overwegende dat:

- het compromis uit het Regeerakkoord, ondanks de beste intenties, weerstand oproept onder Nederlanders in het buitenland, aangezien de tweede generatie emigranten - lees: de kinderen van de eerste generatie, die juist veel meer binding tot twee landen hebben dan hun ouders - de mogelijkheid tot dubbele nationaliteit zou worden ontzegd;
- D66 zich in de afgelopen jaren zeer stevig heeft uitgesproken vóór het openstellen van dubbele nationaliteit;
- D66 bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen voor het eerst de grootste partij in het buitenland is geworden;
- het uitblijven van enige verbetering op dit vlak, hoewel D66 regeringspartner is, zeer merkwaardig zal overkomen op het electoraat in binnen- en buitenland, evenals op de duizenden onvrijwillige oud-Nederlanders, en het tegengestelde zou zijn van wat al jaren geroepen wordt;
- gerefereerd wordt aan Actuele Politieke Motie 108.2 van het D66 congres van 6 oktober 2018;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- vóór de stembusgang van Nederlanders in het buitenland bij de aankomende verkiezingen en in het publieke domein met haalbare plannen te komen voor de grootst mogelijke openstelling van dubbele nationaliteit voor Nederlanders in het buitenland, inclusief tweede generatie, met het oog op het volgend kabinet;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

De TK-fractie verwacht voor de aankomende verkiezingen uitvoering te kunnen geven aan deze motie, zoals verzocht.

PM 110.32 Politieke Motie

Titel motie: **Biodiversiteit**

Indiener: AAVApeldoorn

Woordvoerder: Philip Claringbould

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- er veel aandacht is voor het oplossen van de klimaatcrisis;
- steeds meer natuur als zeer bijzondere verschijningsvorm die onvervangbaar is verdwijnt en de ecologische crisis lokaal, regionaal en over de landsgrenzen zich aantoonbaar manifesteert zoals de achteruitgang van bloemen en daardoor ook insecten en daardoor ook andere diersoorten moet deze achteruitgang meetbaar omgezet worden in een vooruitgang;

overwegende dat:

- ook wij mensen gebaat zijn bij ecosystemen die duurzaam op orde zijn;
- ook voor de ecologische crisis meer aandacht, geld en maatregelen nodig zijn;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- initiatieven te nemen om er voor te zorgen dat een offensieve biodiversiteitsstrategie onderdeel is van alle ruimtelijke en andere relevante besluiten van het Rijk en van de andere overheden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

In 2016 zagen we de kracht van een wereldwijd klimaatakkoord. Daarna kwamen landen in actie voor het klimaat. Nu wil D66 ook zo'n akkoord sluiten om de wereldwijde natuur te versterken, met internationaal bindende biodiversiteitsdoelstellingen. Doormiddel van een aangenomen motie van D66 (2019) is de regering opgeroepen om te pleiten voor ambitieuze bindende biodiversiteitsdoelstellingen tijdens de aankomende Biodiversiteit-top in 2021.

Afgelopen september is er een motie van D66 aangenomen waarbij de regering opgeroepen wordt om tijdens de aankomende Biodiversiteit VN-top en in andere internationale gremia zich in te zetten voor het ontwikkelen van een raamwerk dat ook biodiversiteitsverlies en de financiële risico's hiervan meeneemt, bijvoorbeeld door de oprichting van een Taskforce of Biodiversity-related Financial Disclosures

D66 zet zich daarnaast in om meer te bouwen in Nederland. Er is een groot woningtekort en de enige manier waarop die opgelost kan worden is door meer te bouwen, circulair te bouwen. Hierbij stelt D66 wel de eis dat er zo veel als mogelijk binnenstedelijk wordt gebouwd om geen extra druk te leggen op de kwetsbare natuurgebieden. Doormiddel van een materialenpaspoort wordt er ook gestreefd naar circulaire bouwmaterialen.

Maar we kunnen nog veel meer om de natuur en zijn biodiversiteit te beschermen. Afgelopen juni heeft D66 daarom een 10-punten plan voor de natuur gepresenteerd.

PM 110.42 Politieke Motie

Titel motie: **Uitkering aan statushouders en ingezetene jongeren**

Indiener: Thema-Afdeling Samenleven, Migratie en Asiel

Woordvoerder: Elwin Lammers

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- de uitkering aan statushouders en ingezetene jongeren tussen de 18 en 20 jaar nog steeds volstrekt onvoldoende is om van rond te komen, namelijk rond de € 612 per maand, en mogelijke bijverdiensten weer van deze uitkering afgetrokken worden;

overwegende dat:

- dit voor beide groepen grote risico's meebrengt op het maken van schulden en daardoor afglijden in kleine criminaliteit en voor beiden ook het veroveren van een positie in onze maatschappij en het oefenen van sociale vaardigheden en/of de Nederlandse taal in een werkomgeving ten zeerste belemmert;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- te onderzoeken of de regel dat bijverdiensten weer van de uitkering afgetrokken worden voor beide groepen jongeren geschrapt kan worden;
- de mogelijkheid te onderzoeken de uitkering van de jongeren tussen 18 en 20 jaar gelijk te trekken met de uitkeringen van 20 plussers waarvan net, maar dan ook net, rond te komen is, rond € 900 per maand.

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

De Tweede Kamerfractie deelt de analyse van deze problematiek. Vanwege het coronavirus en de prioriteit voor de behandeling van de nieuwe Inburgeringswet is er geen gelegenheid geweest om deze problematiek aan de orde te stellen. De Tweede Kamerfractie zal dit aan de orde stellen bij het door ons geagendeerde Algemeen Overleg Voorinburgering met bewindspersonen Koolmees en Broekers-Knol in het voorjaar. Ook heeft D66 in de vaste Kamercommissie SZW gevraagd om een apart debat over de begroting integratie te organiseren in november, waarbij dit aan de orde kan komen.

PM 110.44 Politieke Motie

Titel motie: **Meer focus oparmoede**

Indiener: Thema-Afdeling Sociaal-Liberalisme

Woordvoerder: Renée deZwart

Het Congres van D66 in vergadering bijeen op zaterdag 9 november 2019 in Breda,

constaterende dat:

- in het lopende verkiezingsprogramma regelmatig armoede genoemd wordt maar dan in het kader van anderethema's;
- in opiniërende stukken binnen D66 armoede meestal aan de orde komt binnen de bredere thema's kansengelijkheid en tweedeling;
- bijna een miljoen Nederlanders, waaronder een kwart miljoen kinderen in armoede leven (SCP);
- het aantal armen sinds 2013 daalt, maar dat het armoedeprobleem (geconcentreerd in de grote steden) hardnekkig is en tot sterke kansenongelijkheid leidt, vooral voor kinderen;
- veelal in samenhang met het armoedeprobleem verkeren 700.000 personen in ernstige schuldsituaties, waarbij meer dan de helft geen professionele hulp heeft (Nibud);

overwegende dat:

- door de huidige nadruk op de problemen van de middenklasse, hoe belangrijk ook, de problematiek van de armoede minder prioriteit heeft;
- D66 het als een morele plicht behoort te zien om binnen onze welvarende maatschappij de armoede te bestrijden;
- de analyse van het verschijnsel armoede en de mogelijke bestrijding daarvan aparte aandacht vraagt;

verzoekt het Landelijk Bestuur en de Kamerfracties:

- te bevorderen dat aan oorzaken en bestrijding van armoede in het verkiezingsprogramma expliciet aandacht wordt besteed;
- te stimuleren dat binnen de partij aan armoede aandacht wordt besteed, niet alleen door bijeenkomsten met deskundigen, maar ook door het bezoeken van buurten en organisaties waar armoede zich voordoet of bestreden wordt;
- te stimuleren dat binnen de partij aandacht wordt besteed aan meer laagdrempelige en effectievere hulp aan mensen in problematische schuldsituaties;
- te bevorderen dat D66 gezien wordt als een partij die zich de sociale problematiek aantrekt en daarop zichtbaar acteert;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

De fractie is het met de thema afdeling eens dat armoede in Nederland een onderwerp is dat de aandacht van D66 verdient. Zeker gezien de huidige ontwikkelingen en de verwachte toename van personen met geldproblemen en schulden is het een onderwerp dat de volledige aandacht van de fractie heeft.

Het armoede- & schuldenbeleid heeft is een belangrijk onderdeel van het verkiezingsprogramma. D66 zet er onder andere op in om de schuldhulpverlening toegankelijker te maken, te investeren in duurzame begeleiding van mensen met schulden en om de schuldenmarkt aan te pakken. Hiermee wordt gehoor gegeven aan het eerste verzoek van de indiener.

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen heeft Rob Jetten een motie ingediend die de regering verzoekt om te onderzoeken of de toegang tot de WSNP versoepeld kan worden. Hiermee is een krachtig signaal afgegeven dat D66 zich de positie van mensen met schulden aantrekt.

PM 110.48 Politieke Motie

Titel motie: **Reductie zout**

Indiener: Jesse Kopere.a.

Woordvoerder: Jesse Koper

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- er in Nederland jaarlijks 12.900 doden vallen door ongezonde voeding, te weten te veel suiker, te veel zout en te veel verzadigd vet;
- Nederlanders een overgrote meerderheid van suiker, zout en vet via bewerkte voedingsmiddelen binnenkrijgen;
- door minder suiker, zout en verzadigd vet in voedingsmiddelen te verwerken er veel gezondheidswinst te boekenvalt;
- het Akkoord Verbetering Productsamenstelling (AVP) is gesloten met de voedingsmiddelenindustrie waarin reductiedoelen werden gesteld voor 2015 tot en met 2020;
- het RIVM heeft geconcludeerd dat de doelen van het AVP eind 2020 bij lange na niet gehaald gaan worden;

overwegende dat:

- er nu onderhandeld wordt over de invulling van een nieuw nationaal akkoord van productverbetering;
- de voedingsmiddelenindustrie vijf jaar de tijd heeft gehad om via zelfregulering deze reductiedoelen te behalen;
- er zorgen zijn dit nieuwe akkoord weer een te vrijblijvend karakter krijgt;
- bij het vaststellen van het AVP een onafhankelijk wetenschappelijke adviescommissie (WAC) advies heeft gedaan over de benodigde maximale hoeveelheden en implementatiemogelijkheden en deze niet is overgenomen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te zetten voor het overnemen van de adviezen van de wetenschappelijke adviescommissie;
- zich in te zetten voor het bindend maken van deze afspraken met zo nodig financiële sancties; en gaat over tot de orde van de dag.

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

Op 3 september 2019 is er een motie ingediend door Antje Diertens:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019Z16314&did=2019D33859> . Hierover is een update gestuurd in de voortgang van het preventieakkoord (zie ook link)

De productsamenstelling en eerlijke etikettering is iets waar we vaker ook aandacht voor vragen, ook onlangs nog tijdens het schriftelijk overleg.

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z11833&did=2020D34924>

De ambities in het conceptverkiezingsprogramma komen overeen met deze motie

PM 110.49 Politieke Motie

Titel motie: **Al te goed is buurmansgek**

Indiener: AAV Utrecht

Woordvoerder: Dave van der Kruijssen

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- patiënten zowel binnen als buiten Europa geen volledige toegang hebben tot innovatieve geneesmiddelen;
- er binnen Europa grote verschillen zijn in toegankelijkheid tot innovatieve geneesmiddelen;
- de Europese Commissie de afgelopen jaren 1,6 miljard heeft geïnvesteerd in geneesmiddelenonderzoek;
- op dit moment bij het verstrekken van publieke financiering geen voorwaarden worden verbonden die de toegankelijkheid van medicijnen waarborgen;

overwegende dat:

- de Europese Unie ernaar streeft dat iedere burger van de Europese Unie toegang heeft tot medische zorg;
- het Europees Parlement reeds een resolutie heeft aangenomen die oproept tot het nemen van maatregelen om de toegankelijkheid van innovatieve therapieën te waarborgen;
- Europa binnenkort een nieuw onderzoeks- en innovatieprogramma lanceert waaruit subsidies zullen voortvloeien;
- de prijzen van Europees gesubsidieerde geneesmiddelen moeten weerspiegelen dat zij met maatschappelijke gelden zijn gefinancierd;
- het verbinden van voorwaarden aan subsidies ervoor kan zorgen dat maatschappelijke verantwoorde prijzen worden gevraagd voor innovatieve geneesmiddelen en meer transparantie over kostenopbouw kan worden geboden;

verzoekt de delegatie in het Europees Parlement:

- een resolutie in te dienen die stelt dat er voorwaarden moeten worden verbonden aan het ontvangen van Europese subsidies voor geneesmiddelenonderzoek die de toegankelijkheid van de resulterende geneesmiddelen waarborgen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

We geven graag gevolg aan deze motie. Sophie in 't Veld is als lid van de parlementaire commissie Milieu & Gezondheid (ENVI) betrokken bij dit onderwerp.

Er is in juli een resolutie aangenomen over de EU-strategie voor volksgezondheid. Hier is de Nederlandse versie van de resolutie: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0205_NL.html

Daarin zit onder andere de volgende paragraaf 7:

7. verzoekt de Commissie en de lidstaten in alle huidige en toekomstige oproepen tot financiering en investeringen in het belang van de burgers collectieve waarborgen in te voeren met betrekking tot overheidsfinanciering, zoals transparantie, toegankelijkheids- en betaalbaarheidsclausules en niet-exclusieve licenties voor de exploitatie van de eindproducten;

Dit is nu dus, mede dankzij onze steun, de officiële positie van het Europees Parlement.

Daarnaast hebben we overigens ook het volgende amendement op deze resolutie gesteund, maar die heeft helaas geen meerderheid gekregen:

38. dringt aan op een gecoördineerde, op samenwerking gebaseerde en open benadering op het gebied van onderzoek en innovatie, met een grotere rol voor de Commissie en lidstaten bij de coördinatie van onderzoek op het gebied van gezondheid en epidemiologie, teneinde dubbel werk te voorkomen en specifiek resultaatgericht onderzoek te stimuleren, om onder meer de benodigde geneesmiddelen, vaccins, medische hulpmiddelen en apparatuur te bekomen; onderstreept dat wanneer onderzoek geheel of gedeeltelijk werd gefinancierd door de EU of met andere publieke middelen, de resultaten voorbehouden moeten blijven aan het publieke domein en dat op deze resultaten duidelijke voorwaarden betreffende betaalbaarheid en toegankelijkheid van toepassing moeten zijn;

Hiermee achten we dus opvolging te hebben gegeven aan de motie.

PM 110.53 Politieke Motie

Titel motie: **Stigmatisering in de GGZ**

Indiener: Thema-Afdeling Zorg en Welzijn
Woordvoerder: Aukelien van Nijen

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- op pagina 15 van het regeerakkoord 2017-2021 het volgende staat onder het kopje Geestelijke Gezondheidszorg: "We zetten de beweging door om mensen met een psychische stoornis zo veel mogelijk mee te laten doen in de samenleving en stigmatisering tegen te gaan";

overwegende dat:

- een psychiatrische ziekte vaak niet anders een leven van iemand beïnvloedt dan een willekeurige lichamelijke ziekte;
- de behandeling van psychiatrische ziekten bij kinderen niet meer wordt vergoed vanuit de zorgverzekering, wat een stigmatiserend effect in zich heeft;
- er stemmen op gaan om ook behandeling van bepaalde psychiatrische ziekten bij volwassenen en ouderen uit de zorgverzekering te halen, wat een uiting is van anders denken over deze ziekten;
- door de ontstane onduidelijkheid omtrent het stellen van diagnoses en het classificeren in de Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM), ten behoeve van de facturering van zorg, de sector bijna geen ruimte meer biedt voor medisch-psychiatrisch denken;
- door meer in medische terminologie te praten bij psychiatrische ziekten, stigmatisering kan worden voorkomen.

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om actief aan de slag te gaan om stigmatisering van psychiatrische ziekten en psychiatrische patiënten tegen te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

Tijdens schriftelijke overleggen en het Algemeen overleg van 8 juni heeft de fractie aandacht gevraagd voor stigmatisering. In grote lijnen betreft het drie onderwerpen:

- meer kijken vanuit positieve gezondheid en kijken hoe mensen kunnen leven met de uitdagingen die ze hebben. Het gaat om simpeler, sneller en adequater directe hulp geboden wordt vanuit de eigen omgeving dan het medicaliseren. De methode Open dialogue is hier een voorbeeld van.

https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2020A02111

- Diagnostiseren kan echter wél helpen, ook tegen stigmatiseren maar dan moet het wel de juiste diagnose zijn om medicaliseren én onterechte labels te voorkomen. Daarom heeft de fractie deze motie ingediend:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z13384&did=2020D28366>

- Daarnaast heeft preventie meermaals de aandacht gehad vanuit de fractie, specifiek binnen de GGZ

Daarnaast is er voor 2021 € 2,3 miljoen begroot voor campagnes gericht op depressie, stigmatisering en LHBTI.

PM 110.54 Politieke Motie

Titel motie: **Jeugd-GGZ**

Indiener: AAVApeldoorn

Woordvoerder: Quirine Lensvelt

Het D66 congres op zaterdag 9 november 2019 bijeen te Breda,

constaterende dat:

- de wachtlijsten in de Jeugdzorg extreem hoog oplopen tot wel een half jaar;
- dit m.n. geldt voor de gespecialiseerde Jeugdzorg en in het bijzonder voor jeugd met psychiatrische problematiek die daarbij in de knel komen;
- dat de problemen in de Jeugd-GGZ zijn vergroot nadat deze is losgemaakt uit de gehele GGZ en bij het algemeen Jeugdbeleid van de gemeenten terecht is gekomen, dat vooral op preventie gericht is en niet gespecialiseerd is in psychiatrie;

overwegende dat:

- dit een onwenselijke situatie is waarbij kinderen verder in de problemen komen;
- dat de voorkeur wordt gegeven aan terugbrengen van de Jeugd-GGZ in de algemene GGZ met bijbehorende financiering;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de knip in de GGZ tussen volwassenen en jeugd (weer) ongedaan te maken, zodat de specialistische GGZ-zorg weer een doorlopende gespecialiseerde zorg kan zijn;

en gaat over tot de orde van de dag.

Terugkoppeling:

Dit punt is momenteel ook opgenomen in het conceptverkiezingsprogramma. Op dit moment is het vanuit het regeerakkoord niet mogelijk om de jeugd-ggz te ontkoppelen van de jeugdwet. We merken dat sommige gemeenten de specialiteit van de jeugd-ggz als lastig ervaren terwijl anderen juist heel goed in staat zijn om de jeugd-ggz op een laag drempelige manier te betrekken bij alle andere ondersteuning binnen het sociale domein.

Voorts:

- Op dit moment is net een consultatie afgerond van een wetsvoorstel om de jeugdwet te veranderen. D66 heeft aangegeven in de huidige versie niet akkoord te gaan met de veranderingen, onder andere omdat onduidelijkheid is over de specialistische jeugdzorg en hoe die nou goed in de jeugdwet past. Jeugd-GGZ valt daaronder, dus er dient hier beter naar gekeken worden.

- de knip jeugd-ggz en volwassen-ggz speelt vooral rond de 18 jaar. Er zijn wel al meer initiatieven, in lijn met de jeugdwet, om jongeren ouder dan 18 jaar door te behandelen bij hun vertrouwde zorgverlener. Stappen worden gemaakt maar is nog niet genoeg ondanks onder andere programma's van het kabinet.